

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БӨГЕЛМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ

"АКБАШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ" МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ

IV ЧАКЫРЫЛЫШ

ЕГЕРМЕ БИШЕНЧЕ СЕССИЯ

КАРАР № 4

Акбаш тимер юлының ст.,

2022 елның декабре

**Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының
"Акбаш авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Советы
депутаты статусы турында нигезләмәне раслау хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы федераль законнар, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә

«Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлек Советы

Карар итте:

1. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга (1 нче кушымта).

2. Әлеге карар үз көченә керә һәм Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

"Акбаш авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге башлыгы

Р. Т. Хужиев

2022 елның 12 декабрдәгә
«Акбаш авыл җирлеге»
муниципаль берәмлегенең
XXV сессиясенең 4 нче
карамына 1 кушымтасы

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының "Акбаш авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә билгели.

1 Статья. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба – «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы), әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутат тарафыннан үз хокукларын һәм бурычларын нәтиҗәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра.

2 Статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы (алга таба – «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы) эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутат вәкаләтләре срогы «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән билгеләнә

3 Статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) Үз теләгәң белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән;

4) суд тарафыннан билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;

5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын яисә чит ил гражданлыгын туктату - аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланьрга, чит дәүләтнең гражданлыгы (гражданлыгы) булу яисә Россия Федерациясе гражданының чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланьрга хокукы чит ил гражданы булу хокукына ия, башкасы Россия Федерациясенә халыкара килешүе белән каралмаган булса;

8) сайлаучыларны карау;

9) "Акбаш авыл җирлеге " муниципаль берәмлеге Советының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аның альтернатив гражданлык хезмәтенә юлламалар;

11) «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләргә һәм тыюларны үтәмәү;

12) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән башка очракларда.

2. «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары вәкаләтләргә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә бу нигез «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләре арасында барлыкка килгән чорда барлыкка килгән булса, мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләргә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн-әлегә гаризаның «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советына керү көне.

4 Статья. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы, шулай ук үз вәкаләтләргә вакытында файдалана торган күкрәк билгесе булган таныклығы бар.

2. Депутатның таныклығы һәм күкрәк билгесе турындагы нигезләмә, аларның тасвирламасы " Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан раслана.

5 Статья. Депутатның үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат, «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән очраклардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

6 Статья. Депутат эшчәнлеген формалары

1. Депутат эшчәнлеген формалары булып тора:

а) " Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә катнашу;

б) " Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы комиссияләргә эшендә катнашу;

в) «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы каравына «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карарлары проектларын кертү;

г) депутат таләбен кертү;

д) депутат мөрәҗәгатен юнәлешә;

е) дөүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданның хокуклары бозылуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрү таләбе белән мөрәҗәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре – фракцияләргә һәм депутат төркемнәргә эшендә катнашу;

к) территорияль иҗтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеген шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставында, «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка формаларда башкарылырга мөмкин.

7 Статъя. Депутатның " Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә катнашуы

1. Депутат «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә шәхсән катнаша.

2. Депутат «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрен үткөрү вакыты һәм урыны, карап тикшерүгә кертелә торган мәсьәләләр турында вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламенты нигезендә барлык кирәкле материалларны ала.

«Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә катнаша алмаганда, депутат бу хакта «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Рәисенә алдан хәбәр итә.

3. Депутат хокукы:

1) «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советында комиссиягә һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланырга;

2) «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан карау өчен сораулар тәкъдим итәргә;

3) «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан төзелә торган «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләнә торган, килештерелә торган) вазыйфаи затлар органнарын һәм кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикерләр җиткерергә;

4) хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә " Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советының хокукый актлары проектларын кертәргә;

5) көн тәртибе, каралучы мәсьәләләргә карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, карар проектларына һәм «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советының башка актларына төзәтмәләр кертәргә;

6) «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенәң хисаплы яисә контроль астында булган теләсә кайсы органның яки вазыйфаи затның чираттан тыш хисабын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертәргә;

7) «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә аның фикеренчә иҗтимагый әһәмияткә ия гражданныр мөрәҗәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәренәң нигезләү һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясау, белешмәләр һәм аңлатмалар бирү;

10) «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләре беркетмәләренәң эчтәлегә белән танышу.

4. Депутат тарафыннан «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 Статъя. Депутатның "Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы комиссияләре эшендә шәхси катнаша, аның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, каралган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъзасы булмаган комиссияләре эшендә катнаша ала, тәкъдимнәр кертә, тикшерелә торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм киңәш бирү хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 Статъя. Депутатның «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча депутат «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карарларының «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге органнарының һәм вазыйфаи затларының, "Акбаш авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге чикләрендә торучы оештыру-хокукый рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, оешмалар тарафыннан үтәләшен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы яисә аның комиссиясе хәбәр итә.

10 Статья. Депутат таләбе

1. Депутат «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә депутат таләбе белән жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан төзелә яки сайлана торган башка органнар житәкчеләренә, «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутатның «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карары белән депутат таләбе итеп таныла торган мөрәжәгәте. Депутат таләбе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язмача кертелә һәм «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә игълан ителә.

3. Жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа язма рәвештә 30 көннән дә соңга калмыйча яки «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы билгеләгән башка вакыттан да соңга калмыйча җавап бирергә тиеш. Җавап орган житәкчесе, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Запрос инициаторы сорауда куелган сорауларны карап тикшерүдә турыдан-туры катнашырга хокуклы. Аларны карау көне турында сорау инициаторы алдан, ләкин сорауны карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Жирле үзидарә органын, жирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесен «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы билгеләгән вакытка депутат таләбе буенча кабул ителгән карарның үтәләше турында язма җавап бирүне йөкләргә хокуклы.

11 Статья. Депутат мөрәжәгәте

1. Депутат мөрәжәгәте булып депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, аларның оештыру-хокукый формасына бәйсез оешмаларга һәм муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан ижтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлеге белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатында мөрәжәгать итүе санала.

2. Депутат мөрәжәгәте депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Депутат мөрәжәгәтләрен дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукый формасына һәм ижтимагый берләшмәләренә карамастан оешмалар тарафыннан карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә жавап, асылда, мөрәжәгатытә куелган мәсьәләләрнең асылы буенча булырга тиеш һәм мөрәжәгать жиберелгән вазифаи зат яки вәкаләтле зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

12 Статья. Депутатның сайлаучылар белән мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатыләрен карый, гражданнарны кабул итә, тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жириле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгәтыләрен тәэмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятьләрен карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дәрәс хәл итүгә ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә;

ижтимагый фикерне өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жириле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды эчендәге территорияләрдә үткәрелә, аларның исемлегә һәм аларны бирү тәртибе «Акбаш авыл жирилеге» муниципаль берәмлегә Советы тарафыннан билгеләнә.

Депутатның ачык чара рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенең жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

13 Статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. «Акбаш авыл жирилеге» муниципаль берәмлегә Советы депутаты уртак эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позиция белдерү өчен булдырыла торган депутат фракциясе яки төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен тәзү, төркөү һәм аларның эшчәнлегә тәртибе «Акбаш авыл жирилеге» муниципаль берәмлегә Советы Регламенты белән билгеләнә.

14 Статья. Депутатның жириле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат «Акбаш авыл жирилеге» муниципаль берәмлегә Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуны тәэмин итүче барлык хокукларга да ия.

2. «Акбаш авыл жирилеге» муниципаль берәмлегә Советы депутатның сайлау округындагы эше, аның «Акбаш авыл жирилеге» муниципаль берәмлегә Советының, аның органнарының карарларын һәм йөкләмәләрен үтәве турындагы хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Жириле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка үз эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жириле үзидарә органнары эшчәнлегә, икътисадый һәм социаль үсеш программалары үтәләше, депутатның тәнкыйть сүзләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутатның законнарны, муниципаль берәмлекләренә вәкиллекле органнарының эш практикасын, жәмәгәтчелек фикерен өйрәнүгә булышлык итәләр.

15 Статья. Депутатның вазыйфаи затларны кабул итү хокукы

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә җирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

16 Статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат җирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле мәсьәләләр буенча закон тарафыннан сакланылмый торган яшерен мәгълүмат алырга хокуклы.

17 Статья. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

- 1) үз эшчәнлеген башкарган Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;
- 2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итү;
- 3) сайлаучыларны даими, ким дигәндә айга бер тапкыр кабул итү;
- 4) оештыру-хокукый формасына, иҗтимагый берләшмәләргә, дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә гражданны, оешмалар мөрәҗәгатьләрен вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;
- 5) сайлаучылар алдында елына ким дигәндә бер тапкыр очрашуларда хисап тотарга;
- 6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле чикләүләрен үтәргә;
- 7) «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендә 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны үтәргә;
- 8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;
- 9) дәүләт һәм башка закон белән саклана торган серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы мәгълүматларны таратмаска;
- 10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзенә керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, «Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән үзенә йөкләнгән башка вазыйфаларны башкара.

18 Статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутатның хокукы юк:

- 1) эшмәкәрлек белән шәхсэн яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә;

2) коммерция яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очраклардан кала:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы белән, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органында, съездда (конференциядә) яки башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милекчеләре ширкәтләренең гомуми җыелышында катнашу;

б) коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу (сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органында, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында булдырылган беренчел профсоюз оешмасының сайлау органында, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының съездында (конференциясендә) яки гомуми җыелышында катнашудан тыш, милекчеләр ширкәтләре) Татарстан Республикасы Президентының алдан хәбәр итүеннән тәртиптә, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советы Ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләрнең бүтән берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү» темасына Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты утырышы;

г) оешманың идарә һәм ревизия комиссиясе органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү, аны гамәлгә куючы (акционер, катнашучы) муниципаль берәмлек булып тора, оешманың муниципаль берәмлеге исемнән оештыру вәкаләтләрен башкару тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм граждандыгы булмаган затлар акчасы хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яисә күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган структур бүлекчеләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләр башкаручы Депутат граждандык административ яисә җинаять эше яисә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил сыйфатында катнаша алмый.

19 Статъя. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын, шул исәптән, катгый үтәргә тиеш:

1) " Акбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә;

2) башкаларның фикеренә карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтергә, депутатларның, вазыйфай затларның һәм депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйлә мөнәсәбәтләргә кәргән башка депутатларга, вазыйфай затларга һәм гражданнырга хөрмәт күрсәтмәскә;

3) депутат эшчәнлегә белән бәйлә булмаган максатларда, аңа депутат вәкаләтләре үтәләшә белән бәйлә билгелә булган белешмәләренә, әгәр бу мәгълүматлар Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итсә, таратмаска һәм кулланмаска;

4) жирле үзидәрә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм депутат статусын жирле үзидәрә органнары, оешмалар, вазыйфай затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә аның шәхсэн яки яқын туганнына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә йогынты ясау өчен кулланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырга мөмкин булган гамәлләрдән, гаризалардан, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның абруена яки «Акбаш авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советының абруена зыян китерергә мөмкин булган конфликтлы ситуацияләрдән качарга;

6) бу хакта «Акбаш авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы карары белән расланган тәртиптә «Акбаш авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советына хәбәр итәргә һәм мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлдерелгән аның карарларын үтәргә тиеш;

7) «Акбаш авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы тарафыннан билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә «Акбаш авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы йөкләмәсә буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 Статъя. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре законнар, «Акбаш авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Уставы, «Акбаш авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алынганда, тентүдә, сорау алуда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яки) хезмәт урыннары, багажлары, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, язышулар вакытында оператив-эзләү чаралары үткәргәндә депутат хокукларының гарантияләре, алар куллана торган документлар булган элементә чаралары федераль законнар белән билгеләнә.